Epistola ~~XIV~~ XV.

LUDOVICO DE DIEU IOHANNES COCCEJUS.

Vir Reverende et doctissime.

S. P.

~~Propemodum evaserat me commodissima ad scribendum occasio. Atque tabellarii debeo, quod breviter licet T. R. salutare. Magno beneficio me affecerunt literæ tuæ, tum lucubrata explicatione [illegible] meorum qualiumcunque; tum auctario: tum inprimis remissione officiosa comitatis~~ † ~~qua licet est animi significatio mutua inter ignotos, ut ut ut ut ea respuenda sit, dum coit amicitia, atque est a [illegible] [illegible] visis usurpata, tamen frequenti ingeminatione fastidium sui affert, et præbet speciem κολακείας. [illegible] [illegible] [illegible]~~ Exulet igitur a literis nostris ista ἀντιχορηγία. ~~Adeo.~~ ~~[illegible]~~ In antecessum hoc dico, ita prope mentem ~~[illegible] meam~~ meam ipsius explicationem tuam in plerisque, uti dubius sim, quid reponam. Ponam explicationes meas, quas auditorum ex me † accepit, salva optione ~~[illegible] [illegible]~~ reservata. ~~[illegible]~~ Job. XI. ℣. 10. sic interpretabar: Quum (vel, si) pervadat (ut ~~judex~~ surgens a solio, quiete intercipiens [rex] ad sententiam suam exsequendam. Similiter ponere [Hebrew] cap. 9:11. ~~[illegible] transit contra me,~~ et 4:15. [Hebrew] contra faciem meam (pervadit) et includat (in carcerem, vel in manum lictoris. confero Deut. 32:30.) et (vel, aut. significatur n. sive illud agat Deus, sive hoc, fore inexpectabilem) colligat (ad publicos coetus ~~[illegible]~~ ut membrum honoratum civitatis atque infamia admit-tat): quis (vam, [illegible] abundare vel, subjectivum [illegible] conservan-tat): quis (vam, sive abundare vel, subjectivum [illegible] consenti-tat) judicabam) reverti ipsum faciat (in solium et in [illegible] [illegible] esse judicabam) reverti ipsum faciat (in solium et in [illegible] [illegible] vel, qui avertit, impe-sum. vel, qui cogat ipsum aliter agere: vel, qui avertit, impe-dict?) tu judica. Quod ps. ~~[illegible]~~ 17. [Hebrew] vertons, ætatem, et ævum, et significantius Germanice, tempus vitæ; peramo te. Item ego, ævum vitale explicaveram. Et surget, vel, consistet (firmo splendore) supra meridiem ævum vitale (tuum scil.) † Contrarium est, quod sequitur: si caliginosum erit (sic [Hebrew] prov. 1. [Hebrew] a. putabam significare intrinsecam caliginem, quæ diminutis et confusis spiri-tibus oboritur lassis et [illegible] [illegible]. a [Hebrew] quod pulchre [Hebrew] ~~[illegible]~~ lucido vivacitatis spacio ~~[illegible]~~ opponitur) instar matutini existet, vel, fiet. Similis a. loquendi † modus est cap. 10. ℣. 22. [Hebrew] et ubi ~~lucidum~~ splendet maxime, ~~instar~~ tanquam caligo est. Job. XII. 5. vide-bar in versionibus interpretum aliquid cernere minus simplex.

Magno beneficio me affecerunt literæ tuæ novissimus tu

† qua ego libenter abstinere. Est n. natura mea ὀλιγόφιλος nota-nidis. Atque adeo utar ea conditione, ut ne plerumque qui-dem sat diuturnum excusem. Ergo rem aggrediar.

utrique inscium

† et Job. 12:14.

† [Par locus videtur ps. 17:14. [Hebrew] de ævo vitali et jucundo ipsis sors est in vita. h. e. ita vivant ut vivere ad lubeat.]

Taceo לִבְּךָ ... tardo, ratione contentus videri nimis argutum. Et forte pro אֹזֶן potius zor [illegible] dixisset. Sed [illegible] substantive accipi, et [illegible] pro [illegible] id non arridebat. ~~Praestat Abenezra [illegible] in psalmis et alibi o distinguens, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]~~. Patere, Vir Reverende, et altera explicatione mihi ~~[illegible]~~ minus simpliciore videri. Nam si sic sit: Titio contemtus est ‡ cogitationi tranquilli. Subjectum ergo ad antecedentem ipsum pede dum erit. ~~Addo~~ — cogitationes; ~~accipi~~

Addo ... ~~non observasse me de impiis, qui in [illegible] peccato volutantur, sed de piis [illegible], quorum aliàs [illegible] constans et firmum iter est~~. videri oppositum [illegible] [illegible]. Si idem sint, qui ὁι ὡρα [illegible] τὰ [illegible], quod בְּרוּךְ [illegible] Dichos [illegible] ex cap. 4. 5. de miseris sane natantibus [illegible] calami tatem erit accipiendum. Sed quid si sit לִבְּךָ pro [illegible]: hoc modo: Ad calamitatem contumelia ([illegible]) apud — [Confer psal. 123:4. ~~[illegible]~~]

ritore ([illegible] et [illegible] ut [illegible] [illegible]. accipio a sere-nitatem. [illegible] serenabitur. Jon. 1:6.) tranquilli parata est natantibus pede. Tum volo [illegible] judicium.

Vers. Quartum sic interpretabar: ~~Ridiculum~~ Ludibrium amico suo ego exstiti. (q.d. Si ullus est ludibrio amico suo, ego is — (Qui est, is) ego exstiti.) Hoc sensu non potest legi [illegible] [illegible] invocans exstiti. Ludibrium Justus ~~[illegible]~~ integer. Deum, cuique ipse respondet. Ludibrium Justus [illegible] integer.

Non video quid intersit sive [illegible] sive [illegible]. Hoc n. — Illl. 6 pagina fol. 630. si probum esset, irrisum sonaret et illud, materia, subjectum. Risus. Utrumque indifferens ad persona prima et tertia. Non ~~putarem~~ judicarem autem in ipsum hoc esse generalem ~~[illegible]~~ sententiam, sed hypothesin, eamque ad thesin tradere ipsum sequenti. Durum autem videtur, non dissimulo, ~~[illegible]~~ sic intelligere ut sit, cui quicquid sum ~~[illegible]~~ esset, nisi accedat [illegible] ~~[illegible] Et cum o dixisset simpliciter~~, [illegible] potius n. subjunxisset isto sensu אֲנִי pro sum. quam [illegible] ignora- — Γ amico tuo exstiti. Quodque palmarium est, [illegible] esse ~~plane~~ intempestivum.

Dic n. sufficeret: [illegible] אֲשֶׁר לְרֵעֵהוּ אֶהְיֶה. Vers. 6. verum fateor [illegible], cui explicationi calculum meum apponam. Miror ~~[illegible]~~ ubertatem sancti eloquii. Sive ista βραχυ-λογία ~~[illegible]~~ tantum eos ~~[illegible]~~ exprimunt ~~[illegible]~~ Neutiquam quicquam puto dero-gare, quod affixum abest à verbo. Saepe n. אֲשֶׁר in accusativi usurpatur sive ~~in~~ affixo ~~[illegible]~~ determinativo sequente. ‡ Utrumque sinitima est mea genuina expressio. Prima Sunt: Servura ~~[illegible]~~ sunt (h.e. res serurae. [illegible] forme [illegible] ps. 130. distinctionis causa, opinor: qua [illegible] active significat) irritantibus Deum, iis, quos Deus condidit in manu sua. h.e. protegit. [illegible] intelligo. Phrasis [illegible]

~~‡ [illegible] ab eo consilium [illegible]~~
~~[illegible]~~
Γ ex duabus primis
‡ quin et dativo, אֲשֶׁר pro לַאֲשֶׁר [illegible] Ezech. 23:40.

Phrasis similis Exod. 4:6. הבא נא ידך בחיקך

impii scil.

F. hoc sensu ... Job. 42:11. Jer. 32:42. ps. 78:29. אותם באהלם

F. exacerbare.

+ (potestatem)

Pene gemina locutio 2. Reg. 10:24 ... אשר אני מביא בידיכם

(τῶν ὀμφαλῶν τῆς ἀσπίδος sic notari putem)

ps. 51:18.

+

Job. 24:1. 9:3.

si quae est, ...

non, nō videre

---

ut illa: אשר הביא ... Alteri haec: ~~Quae~~ Per ea (vel, ob ea) Deus induxit in manum ipsius vel: obvenire fecit ~~ma~~ ipsi. Ita ... cap. 15: 23. F. Arridebat et sic: Tranquilla sunt taber-nacula vastatoribus, et securae res irritantibus Deum: eo quod Deus obvenire fecerit illis. Abendana de idololatris interpretatur. quam sententiam nō admodum sperno. Nescio tamen, quomodo nō videas ea argutiora. Ultimum omnium est, quod induxit: ~~his~~ Illi, in cujus manum Deus introduxit; scil. vacillantes pede, vel, passu integro. F. Audeo spondere, hoc tuo R. nō displicitum? ~~Verum etiam~~ Aliquid fallor? In Aruch de מוח [illegible] jam convenit ~~ur~~. Sed ~~quid~~ ... Aliquid ... est κοῖλον. ~~Nam~~ ... pronunciant prave ... אגפים sunt ... margines, ipsique extantes, arctivas. et ... est generalis quam ... Explicat n. et ... In ~~his~~ hoc omni collegio nostro et ... literaria mirifica sentio suavitatem: neque tam habeo docendi animum, quam discendi. Quam factio, ... viderint, bona fide indico. nec ulla postmodum religio ... sententiam mutare et errorem ... Tali tu semper me in-venies. Ut autem intelligas, quantopere delecter ... hoc genere mercatus, audebo alia ejusmodi ἀποβάλλειν, de quibus ~~ad~~ ... dubitare coepi; sed nondum constitui aliquid certi; quippe ... mea accedat auctoritas. ~~...~~ Cap. 13: 12. ... vidi bolas spaciosi, vel, ... rap. 15. 26. nisi umbones? Totus versus: τὰ ἀνορυγματά σου ... ὑμῶν, ἀναβάσεις (... ...) σποδοῦ ... εἰς ἀμβωνας ... οἱ ἄμβωνες ὑμῶν subint. ἐλ-λεῖπαν. Cap. 14: 11. sic putem explicandum. Currunt aquae à mari, aliàs n. fluvius ~~acceperit~~ et exsiccaretur. At vir, ubi indormiverit vel decubuerit, nō surget. Vau, quod verti, aliàs enim commode per Graecum reddi potest. ἕως ἐξερημώθη ἂν ὁ ποταμός. nisi scil. ~~in~~ aquae conti-nuo fluerent à fontibus, atque adeo ab ipso Oceano. quod est fontium fluviorum principium. Similiter ~~...~~ habet Vau in illo psal. 55: 13. + Nam nō hostis mihi convitiatur. Ferremenim. non osor meus elevavit se contra me. Nam occultarem me ab ipso. ואשא, ואסתר! Nisi sic mavis: ~~Que~~ Currunt aquae à mari: quum exsiccatus fuerit fluvius. vel, licet exsiccatus fuerit. Job Cap. 24: 1. non latet te varie esse acceptum ab interpretibus. Plurimi etiam sensu à quibusdam. Non putem esse causam satis ... Nam possit ita simpliciter reddi: Quare ab omnipotente nō sunt abscondita tempora, et scientes ipsum non vident dies ejus? Difficultas est in Vau ... Id saepissime subjungit consequens antecedenti, et tantundem valet, ac si esset particula hypothetica in antecedenti. Sensus igitur est: Quare, cum à Deo non sint occulta tempora et rerum gerendarum ~~...~~ articuli, nihilomi-nus tamen ignorant dies ejus, h. e. publica judicia? Agitur ... illius capitis in ipso versu erit. quod nō obstante scientia et providentia

Dei, publica tamen Dei judicia à nescientibus ipsis non animadvertantur. Vim istam copulativam ~~animo~~ observasse in Græco Joh. 9:30. ἐν τούτῳ θαυμαστόν ἐστι ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστί, καὶ ἀνέῳξέ μου τοὺς ὀφθαλμούς. Sed hic καὶ est cum antecedenti. Geminum nostro fit, si sic ferè legas: ὅτι ἀνέῳξέ μου τ. ὀφθ. καὶ οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστί. q.d. dubitandum non amplius est, eum esse à Deo, qui oculos meos aperuerit. Audeo enim ex illa observatione etiam explicare Joh. 3:31. ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς ἐστι, καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ. h.e. ~~[illegible]~~ ἐπειδὴ ἐκ τῆς γῆς ἐστι, λαλεῖ ἐκ τῆς γῆς. Si enim ibi habeat vim simplicis copulativæ, ~~[illegible]~~ fit tautologia. Sed si pro illativa accipias, nullo modo tautologia est. Vide quam mihi indulgeam. Addam pro longo silentio etiam locum Joh. 5:35. ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων. ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλιασθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ.

Et in aliis textibus eiusdem capitis.

Johannis ministerium erat temporarium, ut lucerna dum nox est, adhibetur. ~~[illegible]~~ Erat autem lucerna quæ ardendo consumebatur, scil. ut tamdiu luceret, dum Sol oriretur, eo orto de medio tolleretur. Vos autem satis habuistis exultasse ~~[illegible]~~ et vos oblectasse ipsius lumine ad tempus. Sublato verò, non cogitastis, quare missus esset, quare sublatus esset, et Solem ortum non cognovistis. Sic ἠθελήσατε, pro ἐστέρξατε, ἠγαπήσατε. Sed et vulgo velle, ἐθέλειν, pro satis habere, contentum esse usurpamus. Si non offendi ~~silentio~~ antehac silentio, nunc prolixitate, fac, Vir Reverende, ut quamprimum habeam responsionem tuam ~~qua~~ Nam literis tuis nihil mihi scias esse jucundius. Vale et me ama.

Hic loci mihi haec videtur esse sententia.

et vel longiorum

Dabam 4. Julij Aº 1632.

Ad Lud. de Dieu

4 Jul. 1632.